

Protokół nr 14/2015
z posiedzenia Komisji Praworządności Rady Miasta Krakowa
w dniu 27 sierpnia 2015 roku
w Sali Portretowej Urzędu Miasta Krakowa, Plac Wszystkich Świętych 3-4.

Przewodnicząca Agata Tataro o godzinie 15.30 otworzyła posiedzenie i powitała członków Komisji oraz gości. Na podstawie listy obecności stwierdziła quorum uprawniające komisję do podejmowania prawomocnych decyzji.

Proponowany porządek posiedzenia obejmował:

1. Informacja na temat zabezpieczenia przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego w Krakowie.
2. Sprawy bieżące.
3. Oświadczenia i komunikaty.

Członkowie Komisji Praworządności nie zgłosili uwag i przyjęli porządek przez akklamację.

Ad. 1 Informacja na temat zabezpieczenia przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego w Krakowie

Przewodnicząca w nawiązaniu do ostatnich przypadków podtopień i zalewania ulic oraz osiedli w Krakowie związanych z ulewnymi deszczami zwróciła się z prośbą do zaproszonych gości o przedstawienie informacji na temat zabezpieczenia przeciwpowodziowego, a także przeciwpożarowego w Krakowie.

Jako pierwszy głos wabrał Andrzej Nowak – Zastępca Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie.

W roku 2014 na obszarze Miasta Krakowa oraz powiatu krakowskiego jednostki podległe KM PSP w Krakowie udawały się do akcji 12066 razy, w tym były to: 7363 miejscowe zagrożenia, 3691 pożary i 1012 fałszywe alarmy.

W okresie od 01.01 – 23.08.2015 r. na obszarze Miasta Krakowa jednostki podległe KM PSP w Krakowie udawały się do akcji 6284 razy, w tym były to: 4022 miejscowe zagrożenia, 1593 pożary i 669 fałszywe alarmy.

Z punktu widzenia wielkości zagrożeń rok 2014 okazał się porównywalny do roku poprzedniego. Nie odnotowano miejscowych zagrożeń zaklasyfikowanych jako gigantyczne lub klęska żywiołowa. Natomiast odnotowano 4 pożary duże (Pożar sortowni odpadów, magazyn-stara tuczarnia, dwa duże pożary nieużytków oraz traw. Większość interwencji tj. 56 % stanowiły miejscowe zagrożenia, a 41 % stanowiły pożary.

Komenda Miejska PSP w Krakowie dysponuje następującym sprzętem ratowniczym i logistycznym wykorzystywanym przy działaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi: specjalistyczne samochody, tj. 2 ciężkie samochody do przewozu kontenerów w tym kontener pompowy i powodziowy, agregaty pompowe AP 8/8000 (JRG S.A., JRG 2), 9100 l/min (JRG 4), AP 10800 l/min, AP 45000 l/min (JRG – 6) AP 11400l/min (JRG–3), rękaw przeciwpowodziowy (JRG Skawina, JRG 6), agregaty prądotwórcze, sprzęt oświetleniowy, sprzęt nagłaśniający, sprzęt zaplecza kwatermistrzowskiego, łodzie wiosłowe – płaskodenne, motorowe i pontony.

Do przykładowych działań PSP podczas działań przeciwpowodziowych należy: zabezpieczenie miejsca zdarzenia, wzmacnianie korony wałów przeciwpowodziowych, zabezpieczanie budynków przed zalaniem, budowanie wałów przeciwpowodziowych, likwidacja przecieków, ewakuacja osób poszkodowanych, podjęcie interwencji związanych z wypompowywaniem wody z zalanych pomieszczeń, udzielenie pomocy poszkodowanym i informowanie na bieżąco PCZK i SKKW.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie ściśle współpracuje z Miejskim Komitetem przeciw powodziowym w Krakowie podczas działań ratowniczych jak również związanych z usuwaniem skutków powodzi.

Dalsze informacje w temacie przekazał Bogdan Klimek - Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego.

Wybudowane na początku dwudziestego wieku obwałowania rzeki Wisły ograniczyły rozległą przestrzeń doliny rzeki, które naturalnie były zalewane podczas wezbrań powodziowych. Powstałe w późniejszym czasie zbiorniki w dorzeczu Wisły, powyżej Krakowa, nie zrównoważyły zlikwidowanej przez obwałowania retencji dolinowej i nie dają dostatecznej gwarancji obniżenia poziomu fal wezbraniowych. Z tego powodu do Krakowa docierają fale powodziowe charakteryzujące się gwałtowniejszymi niż pierwotnie przyborami. Wisła w Krakowie jest obecnie obustronnie obwałowana, na całej długości swojego przebiegu przez miasto, co w znacznym stopniu zmniejsza zagrożenie powodziowe. Jednakże zagrożenie to nadal istnieje ponieważ obwałowania nie są budowlami niezawodnymi, a ich obecny stan techniczny budzi wiele zastrzeżeń. W przypadku awarii wałów ok. 30% obszaru miasta może zostać zalana. Nawet jeśli nie dojdzie do przerwania obwałowań czy też przelania się wezbranych wód ponad wałami podczas przejścia fali kulminacyjnej doliną Wisły, to zazwyczaj duża ilość wód gromadzi się w niższej położonych miejscach poza wałami, powodując lokalne podtopienia.

Zagrożenie powodziowe istnieje w Krakowie nie tylko ze strony Wisły. Przez obszar miasta przepływa szereg mniejszych rzek i potoków o łącznej długości ok. 100 km, które również stwarzają zagrożenie zalaniem lub podtopieniem. Obszar miasta pokrywa też sieć rowów melioracyjnych o łącznej długości ok. 190 km, których niedrożność może powodować podtopienia. Wraz z rozwojem urbanizacji zmniejsza się naturalna możliwość wchłaniania wód opadowych przez grunt np. szczelne powierzchnie parkingów, dróg i dachów i wskutek tego następuje przyspieszenie spływu wód po terenie do niższej położonych miejsc.

Obecny stan techniczny obwałowań w mieście budzi wiele zastrzeżeń. W ramach trwającej w 1999 roku modernizacji obwałowań w Krakowie do chwili obecnej wyremontowano wały na odcinku od stopnia Dąbie do stopnia Kościuszk. W trakcie modernizacji jest lewy wał na odcinku od stopnia Dąbie do mostu Wandy. Na pozostałych odcinkach wały wymagają naprawy.

Z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20.04.2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie wynika, że obwałowania w Krakowie powinny spełniać parametry techniczne dla I klasy obwałowań. Oznacza to m.in., że niweleta ich korony winna być wzniesiona o 30 cm ponad poziom położenia zwierciadła wody Q_{0,1%} (wody tysiącletniej), a jednocześnie wskaźnik zagęszczenia gruntu, z którego usypane są wały powinien wynieść $I_s=0,93-0,95$. Obecnie na niezmodernizowanych odcinkach obwałowań wynosi on zaledwie 0,75-0,8, co oznacza, że niezmodernizowane odcinki obwałowań łatwo mogą być rozmyte przez przeciekającą wodę podczas wezbrań powodziowych. Ponadto obwałowania w Krakowie nie da się podnieść do pełnej, normatywnej wysokości ze względu na ograniczenia architektoniczno-krajobrazowe w części śródmiejskiej miasta. Trwająca modernizacja obwałowań rozwiązuje zatem problem zbyt niskiej przesiąkliwości wałów, lecz tylko częściowo rozwiązuje kwestię niedoboru ich wysokości. Zbiornik Świnna Poręba częściowo poprawi sytuację. Obniży poziom zwierciadła wody 1000-letniej o ok. 40 cm na odcinku st. Kościuszk – st. Dąbie. Poniżej st. Dąbie obniżenie to wyniesie już tylko 15 cm, a w rejonie st. Przewóz wpływ ten zupełnie zaniknie. Potrzebne są inne przedsięwzięcia, które doprowadzą do bezpiecznego przeprowadzenia przez miasto wody 1000-letniej. Przede wszystkim rozważana jest możliwość obniżenia fali powodziowej poprzez budowę polderów powyżej Krakowa. Analizy ich wpływu na zmniejszenie zwierciadła wody w Krakowie jeszcze nie zostały przeprowadzone. Takie zadanie przewidziane jest w będącym aktualnie w opracowaniu Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Regionu Wodnego Górnej Wisły.

Istotnym problemem w Krakowie jest fakt istnienia obwałowań, co do administracji których od wielu lat występują spory kompetencyjne, a w konsekwencji obiekty te nie są przez żaden podmiot utrzymywane. Są to następujące urządzenia:

1. Wał prawy rzeki Wisły:
 - a) od skrzyżowania ul. Tynieckiej z ul. Norymberską do wysokości Rynku Dębnickiego;

- b) od Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha do ujścia rz. Wilgi;
- c) od stopnia wodnego Dąbie do portu Płaszów.
- 2. Wał lewy rzeki Wisły:
 - a) od ujścia Sanki do końca ogrodzenia ZUW Bielany (ul. Księcia Józefa 120);
 - b) od mostu Dębnickiego do Wzgórza Wawelskiego;
- 3. Wały portu Kujawy.
- 4. Wały rzeki Drwini Długiej od ogrodzenia Oczyszczalni Ścieków Płaszów do ul. Półłanki.

Niejednoznaczny podział kompetencji i odpowiedzialności za stan techniczny urządzeń przeciwpowodziowych powoduje, że dla wyżej wymienionych urządzeń nie są prowadzone kontrole stanu technicznego, których obowiązek wynika z przepisów Prawa budowlanego, jak i nie prowadzi się na nich żadnych prac utrzymaniowych. Zatem w przypadku wystąpienia powodzi istnieje realna groźba awarii tych urządzeń.

Istnieje pilna potrzeba wskazania podmiotów, które powinny odpowiadać za utrzymanie tych urządzeń i zobowiązania ich do wykonywania prac w tym zakresie.

Część z tych obiektów (pkt. 1a-b, 2b, 3) była w administracji Okręgowej Dyrekcji Gospodarki Wodnej w Krakowie, której następcą prawnym jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie. Obecnie na wniosek Prezydenta Miasta Krakowa prowadzone są postępowania w Wojewódzkim Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Krakowie w sprawie stanu technicznego:

- 1. prawego wału rzeki Wisły od stopnia wodnego Dąbie do portu Płaszów,
- 2. obwałowań portu Kujawy
- 3. obwałowań rzeki Drwini Długiej od ogrodzenia Oczyszczalni Ścieków Płaszów do ul. Półłanki.

Ponadto WINB pomimo wniosku Prezydenta zdecydował, po przeprowadzeniu wizualnej kontroli w terenie, nie podjąć postępowań w sprawie stanu technicznego pozostałych odcinków nie posiadających administratora tj.:

- 1. wał prawy rz. Wisły
 - a) od skrzyżowania ul. Tynieckiej z Norymberską do wysokości Rynku Dębnickiego
 - b) od Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha do ujścia rz. Wilgi
- 2. wał lewy rz. Wisły
 - a) od ujścia Sanki do końca ogrodzenia ZUW Bielany (ul. Księcia Józefa 120)
 - b) od mostu Dębnickiego do Wzgórza Wawelskiego

W zakresie mniejszych cieków niż Wisła w Krakowie największe problemy stwarzają rzeka Serafa i potok Rozrywka. Dla zabezpieczenia terenów przed wylewami rzeki Serafy zaplanowano realizację 5 suchych zbiorników retencyjnych w zlewni Serafy i Malinówki. Obecnie trwa budowa pierwszego, największego zbiornika przy ul. Drożdżowej. Planowany termin zakończenia robót budowlano-montażowych to 31.08.2015 r. Zadanie finansowane jest ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego przy współudziale środków Gminy Miejskiej Kraków. Budowa pozostałych 4 zbiorników (jeden na rzece Serafie i trzy na potoku Malinówka) została zgłoszona do planu, w ramach projektu przeciwpowodziowego w dorzeczu górnej Wisły, przy współudziale środków Banku Światowego. Z chwilą uzyskania akceptacji dotyczącej wprowadzenia zadania do planu, zostanie zlecone opracowanie dokumentacji projektowej, umożliwiającej przystąpienie do realizacji zadania. Zadania związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym na Serafie realizuje Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Dla poprawy spływu wód powodziowych na potoku Rozrywka obecnie ZIKiT realizuje zadanie dotyczące przebudowy przepustu pod ul. Dobrego Pasterza w Krakowie, do parametrów zapewniających bezpieczny przepływ wód wraz z odcinkową regulacją potoku Sudół Dominikański. Na przedmiotową inwestycję uzyskano pozwolenie na budowę. Z uwagi na problemy wykonawcy z wejściem w teren prace budowlane jeszcze nie zostały rozpoczęte. Pozostałe zadania jakie należy wykonać dla ograniczenia zagrożenia powodziowego na tym potoku będą wynikały z „Wielowariantowego programu

inwestycyjnego wraz z opracowaniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla cieków Aglomeracji Krakowskiej z wyłączeniem rzeki Wisły”, opracowywanego na zlecenie MZMiUW.

Oprócz zadań wymienionych powyżej dot. rzeki Serafy MZMiUW planuje realizację następujących zadań inwestycyjnych:

- 1) „Przebudowa wałów p. powodziowych rzeki Wisły w Krakowie wraz z odwodnieniem zawala na odcinku od stopnia Dąbie do stopnia Przewóz” – odcinek lewego wału rzeki Wisły wraz z wałami cofkowymi od stopnia Dąbie do mostu Wandy.
- 2) „Przebudowa lewego wału rz. Wisły od mostu Wandy do Suchego Jaru wraz z wałami cofkowymi rzeki Dłubni oraz prawego wału rzeki Wisły na odcinku od stopnia Dąbie do stopnia Przewóz”.
- 3) Przebudowa prawego wału rz. Wisły od ujścia Skawinki do stopnia Kościuszko – odcinek 4 – opracowanie dokumentacji projektowej.
- 4) Podwyższenie obwałowań i bulwarów wiślanych w Krakowie na odcinku od stopnia Dąbie do stopnia Kościuszko Etap 2B – drogi serwisowe.
- 5) „Wielowariantowy program inwestycyjny wraz z opracowaniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla cieków Aglomeracji Krakowskiej z wyłączeniem rzeki Wisły” w ramach Programu ochrony przed powodzią w Dorzeczu Górnej Wisły.

Dostępność sprzętu i materiałów do akcji powodziowych zapewniona jest poprzez dyżury w Gminnym Magazynie Przeciwpowodziowym. W ZIKiT działa dyżur całodobowy zgodnie z zatwierdzonym przez Dyrektora Zarządu „Planem działania ZIKiT w Krakowie w sytuacjach zdarzeń kryzysowych zaistniałych w Krakowie”.

W dniu 22 czerwca 2015r. Prezydentowi Miasta Krakowa zostały przekazane, zgodnie z art. 88f ust. 4 ustawy Prawo wodne, mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, sporządzone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Dane zawarte na tych mapach należy uwzględniać w dokumentach planistycznych i decyzjach administracyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym. Mapy te potwierdzają, że obwałowania w Krakowie są za niskie. Na mapach przedstawiających zagrożenie wodą 500-letnią zaznaczono liczne miejsca przelania się wody przez koronę obwałowań. Poważnym mankamentem tych opracowań jest, w przypadku rzek obwałowanych, brak zaznaczenia zasięgu wylewu gdy założona woda prawdopodobna nie mieści się w obwałowaniach. Może to prowadzić (zwłaszcza wśród osób słabo zorientowanych w tematyce powodziowej) do formułowania błędnych wniosków, że za wałem jest obszar bezpieczny. Ponadto w Krakowie mapy te nie zostały opracowane dla wielu mniejszych cieków (m.in. dopływów Wisły), które również stwarzają zagrożenie. Cieki te wprawdzie nie generują tak dużego zagrożenia jak Wisła, ale wylewają o wiele częściej i regularnie powodują występowanie strat. Opracowanie map również dla tych cieków pozwoliłoby nie tylko precyzyjnie zidentyfikować występujące tam ryzyko, ale również skutecznie ograniczyć postępujące zainwestowanie zagrożonych terenów. W tej sprawie na etapie opracowywania map PMK zwracał się do Prezesa KZGW, obecnie przygotowywane jest kolejne wystąpienie. Pomimo trwających od wielu lat działań mających na celu zmniejszenie ryzyka powodzi, zagrożenie Krakowa klęską powodzi nadal istnieje. Największe jest od strony Wisły, a częstotliwość jej wezbrań ma charakter cykliczny. Biorąc pod uwagę wzrastającą częstotliwość występowania deszczy o dużym natężeniu, w najbliższym czasie należy spodziewać się nasilenia takich ekstremalnych zjawisk. W związku ze zbyt małą retencyjnością zlewni powyżej Krakowa oraz niedostatecznym stanem technicznym obwałowań w mieście, należy uznać za bardzo prawdopodobne pojawienie się wezbrania Wisły większego niż w lipcu 1997 i maju 2010 roku. Należy też uznać za bardzo realne i dotkliwe w skutkach, wzrastające zagrożenie od innych cieków wodnych oraz systemów kanalizacyjnych. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania należy stwierdzić, że obecny stan zabezpieczenia Krakowa sprzyja powstaniu klęski żywiołowej związanej z powodzią.

W dyskusji udział wzięli: Przewodnicząca Agata Tatar, Kazimierz Chrzanowski, Edward Porębski oraz Józef Jałocha.

Radni w dyskusji wyrazili zaniepokojenie sytuacją dotyczącą nadal niewyjaśnionych sporów kompetencyjnych co do administracji obwałowań, w związku z czym obiekty te nie są utrzymywane przez żaden podmiot i co stwarza realne zagrożenie dla mieszkańców Krakowa. Radny Kazimierz Chrzanowski zaproponował przygotowanie przez Komisję projektu rezolucji o pilne uregulowanie tej sprawy.

Przewodnicząca poinformowała, że w sytuacji braku rozwiązania sytuacji sporów kompetencyjnych dotyczących wałów, przygotowuje projekt rezolucji który przedstawi do konsultacji członkom komisji.

Radny Józef Jałocha w nawiązaniu do sprawozdania Komendy Miejskiej PSP, zaapelował o nagradzanie druhów ochotników z Ochotniczych Straży Pożarnych.

Ad. 2 Sprawy bieżące.

Przewodnicząca przedstawiła bieżącą korespondencje Komisji, w tym szczegółowo omówiła odpowiedź Prezydenta Miasta Krakowa na Wniosek Komisji dotyczący likwidacji „szarej strefy” przewozów osobowych w Krakowie.

Przewodniczą Agata Tatara zwróciła się ponadto z prośbą o informację na temat opisywanego w prasie przypadku odmowy przyjęcia zgłoszenia o kradzieży na posterunku na Rynku Głównym.

Na pytania odpowiedzi udzielił Radek Bąchór – Zastępca Komendanta Miejskiego Policji.

Komendant przedstawił propozycję zmiany koncepcji funkcjonowania Posterunku Policji na Rynku Głównym, która umożliwi wyeliminowanie podobnych przypadków w przyszłości. Przedstawiony wstępnie projekt został przygotowany przy współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym. Komendant zaproponował szczegółowe przedstawienie planów na kolejnym posiedzeniu Komisji.

Ad. 3. Oświadczenia i komunikaty.

Przewodnicząca zaproponowała aby na październikowym posiedzeniu, Komisja zajęła się tematem Programu „Bezpieczny Kraków”.

Nie zgłoszono innych oświadczeń i komunikatów.

Wobec zrealizowania porządku obrad Przewodnicząca o godzinie 17.00 zamknęła posiedzenie.

Przewodnicząca Komisji

Agata Tatara

Protokołował:
Sławomir Golański